

Ontvangers bijstand dupe van commerciële fraudebureaus

Sociale diensten Honderden uitkeringen gekort op basis van rapporten die niet gebruikt hadden mogen worden.

Door onze redacteur

Merijn Rengers

AMSTERDAM. Uitkeringen van honderden mensen zijn stopgezet of verlaagd op basis van onderzoek dat niet gebruikt mocht worden. Het gaat om frauderapporten van commerciële adviesbureaus, die 'no cure no pay'-afspraken maakten met gemeenten.

Tussen 2004 en 2014 hebben tientallen gemeenten gebruikgemaakt van onderzoeksbureaus die op deze basis speurden naar uitkeringsfraude. Hoe meer fraude zij opspoorde of aantoonde, des te hoger was hun beloning. Maar sinds ruim een jaar accepteren rechters dit soort commerciële fraudeonderzoeken niet meer als bewijs, omdat de objectiviteit van de

controleurs onvoldoende vaststaat. Alleen uitkeringsgerechtigden die recent bezwaar hebben gemaakt, kunnen onder de terugvorderingen en de bijbehorende boetes uitkomen. Slechts een kleine minderheid van de van fraude beschuldigde uitkeringsgerechtigden doet dat, blijkt uit onderzoek door deze krant.

Het speuren naar uitkeringsfraude door extern ingehuurde controleurs werd in september 2014 aan banden gelegd. De Centrale Raad van Beroep - de hoogste instantie op het gebied van sociaal bestuursrecht - stelde toen in een vonnis dat de gemeente Amstelveen tekort was geschoten bij het uitbesteden van de controle op de sociale zekerheid aan een commercieel bureau.

Volgens de Centrale Raad is vaststellen van fraude „onmiskbaar” een kerntaak die „binnen het publieke domein diende te worden uitgevoerd en dus niet mag worden uitbesteed aan een privaatsbedrijf”. Delen van het werk uitbesteden mag, maar de gemeente mag niet te zwaar leunen op de adviezen en de onderzoeken van

een commerciële partij.

Deze zomer verscherpte staatssecretaris Kljnsma (Sociale Zaken, PvdA) eveneens de voorwaarden waaronder commerciële partijen zoals incassobureaus toegang hebben tot privacygevoelige informatie die gemeenten en uitkeringsinstanties bijhouden.

Volgens Else Roetering van de Landelijke Cliëntenraad hebben uitkeringsgerechtigden die in de afgelopen jaren door een particulier bureau zijn onderzocht, hier niets aan. „Het kwaad is al geschied: honderden uitkeringen zijn stopgezet en teruggevorderd, er zijn hoge boetes geheven - terwijl het onderzoek niet aan de eisen voldeed.” Zij pleit voor een generaal pardon voor alle mensen van wie de uitkering op basis van een commercieel fraudeonderzoek is gekort.

Volgens de managers van twee bureaus die dit soort onderzoeken doen, houden zij zich altijd aan de regels, en voldoen hun onderzoeken aan alle eisen van objectiviteit en zorgvuldigheid. Ook werken zij sinds de uitspraak van de rechter niet meer op basis van no cure no pay.

Een van hen, eigenaar Arthur van Opzeeland van Investiga, is kritisch over de kritiek op no cure no pay. „Het Rijk heeft forse kortingen doorgevoerd op de uitkeringsbudgetten, en zegt tegen gemeenten: alles wat je bespaart, mag je voor andere doelen gebruiken. Dat is een duidelijke financiële prikkel voor gemeenten om hun bestand van uitkeringsgerechtigden kritisch te bekijken. En vervolgens is diezelfde overheid er als de kippen bij om te zeggen dat financiële prikkels in de fraudebestrijding niet kunnen.”

[\[4\] 'Premiejagers': pagina 4-5](#)